

Autism

och

Hjälpmedel i hemmet

Britt-Marie Gustavsson
 St:Mikaelskolan Mora
 Vård och omsorg med inriktning
 mot Autismspektrumstörningar
 Projektarbete PA 750
 Uppsats, 100 gymnasiepoäng
VT 2003-05-23

Mall.dot

Namn
 Britt-Marie Gustavsson

E-post
 fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
 AUTH1m - Mora

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning	5
Syfte	5
Frågeställningar	6
Metod	6
Historik	6
Teorier utan sanning	6
I början av 1970-talet	7
Ordförklaring	8
Handikappad	8
Funktionshindrad	8
Sjukdom	8
Statistik	8
Diagnoskriterier - AUTISM	10
Autismspektrumstörningar	11
Anledning till Autism	11
Begreppet Autism	11
Funktionsnedsättning vid Autism	12
Social integration	12
Kommunikation	13
Beteende	13
Motorikproblem.....	14
Inom Autism finns följande saker att tänka på	15
Delad uppmärksamhet	15
Planeringsförmåga	15
Mentalisering	15
Central samordning.....	15
Andra reaktioner på sinnen kan vara	15
Hörsel.....	15
Beröring	16
Ögat - Syn	16
Kroppssinne	16
Lukt och smak.....	17
Vestibullära sinnet.....	17
Sensorisk integration	17
Viktigt	17
Hjälpmedel	18

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Strukturera hemmet.....	18
Badrummet samt toaletten	18
Handduk mm	19
Hygieniska artiklar	20
Övrigt	20
Sovrummet.....	23
Garderoben och Byrån	23
Skrivbordet.....	24
Tvättkorgen	25
Myskudde.....	25
Musik	25
Sittunderlag	26
Herrbetjänt	26
Hallen vid entrén	27
Skomarkering	27
Skolrygg- och dagissäcken.....	28
Köket.....	28
Köksbordet.....	29
Kylskåp/Frys-skåp samt Skafferi.....	30
Diskbänken.....	31
Städs-kåp	31
Spisen	31
Tvättrummet.....	32
Vardagsrummet.....	33
Varför märka upp rummen?.....	33
Schema.....	33
Översiktschema.....	33
Förslag; Översiktschema	34
Individuell schema	34
Almanacka	37
Familjekalender	37
Elektronisk almanacka	39
Whitebordartavla	39
Agenda/Filofax	40
Handi.....	41
HandiKalendern	41
Prisräknaren	41
Andra hjälpmedel.....	42
Varför behövs scheman?.....	42
Kommunikation.....	43
Tydliggörande instruktioner.....	43
Diska	44
Riv morötter med matberedare.....	45
Dusch- och hårtvätt	46
Tvätta händerna.....	47
Tvätta håret	47
Sociala berättelser	48
Bordsskick.....	49
Vaddå prata rätt?	50

Varför är det så viktigt att skriva och prata rätt?	51
Finns det något mer viktigt att tänka på?	52
Känslor	52
Var positiv	52
Beröm	52
Kan föräldrarna skapa egna instruktioner?	52
Lamineringsmaskin	52
Sammanfattning	53
<i>Vem har ansvaret?</i>	<i>54</i>
Landstinget	55
Barn- och ungdomshabilitering	55
Kommunen	56
Försäkringskassan	56
Länsarbetsnämnden	56
Staten	56
Information om hjälpmedel	57
Definition av funktionshinder	57
Hur ansöker jag om hjälpmedel?	57
Sammanfattning	58
<i>Slutord</i>	<i>59</i>
<i>Källa</i>	<i>60</i>
Böcker	60
Internetadresser	61
Övrigt	63

Sammanfattning

Det här arbetet handlar närmast om hur föräldrar samt nära anhöriga kan tydliggöra hemmamiljön för barn och ungdomar inom Autismspektrumstörningar, närmast högfungerande.

Att göra hemmamiljön mer tydlig, innebära att man som förälder måste tänka på vilket behov barnet har och i vilken mental mognad de har. Utifrån detta använder man sig av olika hjälpmedel som kan både finnas med i form av bild, text samt muntliga instruktioner som riktas till barnet/barnen.

Det här arbetet ska därför behandla vad ett hjälpmedel är, hur man kan använda sig av det samt vart man kan få tag på dem. För att ni ska kunna förstå innebörden kommer det även finnas med olika exempel på hur man kan göra.

Men för att kunna förstå vad Autism innebär börjar jag mitt arbete med en återblick på hur man en gång såg på Autism, men även hur individen kan uppleva problematiken samt vilka diagnoskriterier som ligger till grund. Därefter fortsätter jag att ge förslag på olika hjälpmedel i hemmet samt vart man kan få tag på dem och vilken som har ansvar för att hjälpmedel finns att få.

Sammanfattningsvis vill jag påstå att många av barnen utvecklas långsammare och har en högre ojämn utvecklingskurva än övriga s k "friska barn". Det är även viktigt att komma ihåg att många individer inte enbart har Autism utan har i regel även ett annat funktionshinder som ex hörselskada, synskada, epilepsi, utvecklingsstörning som man måste ta hänsyn till i sammanhanget. Trots det kan barn inom autismspektrumstörningar klara sig riktigt bra, om de från starten samt senare livet får den hjälp de så väl behöver, för att utvecklas från sin nivå.

Vi måste därför tillsammans lära oss att förstå att Autismspektrumstörningar innebär att individen har ett livslångt funktionshinder. Mycket på grund av att personen har en ojämn utvecklingskurva som innebär att han/hon lär sig olika saker olika fort beroende på sin mentala mognad. Som är en långsammare process än hos övriga barn.

Syfte

Syftet med detta projekt är att beskriva vad ett hjälpmedel är och hur man kan använda sig av det. Men även vart man ska få tag i dem och om det finns andra intressenter som kan hjälpa en med dess inköp.

En annan vinkling är att ge ökad kunskap om hur barn med detta speciella funktionshinder kan reagera vid olika situationer i vår vardag.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Frågeställningar

När man skriver ett sådant här arbete finns det många olika frågeställningar att fundera över och skriva om. För att inte arbetet ska bli allt för stort, har jag begränsa mig till följande frågeställningar.

- Vad är ett hjälpmedel?
- Kan vi skapa egna hjälpmedel?
- Varför ska vi strukturera upp hemmamiljön och ha rutiner?
- Vart finns de?
- Kan man få ekonomisk hjälp till att köpa hjälpmedel?

Metod

Detta arbete är utarbetat genom att ;

- S Egna erfarenheter
- S Litteraturstudier samt föreläsningar
- S Mässor
- S Besök hos andra föräldrar med barn inom Autismspektrumstörningar.
- S Kontakt via Internet med föräldrar med funktionshindrade barn.
- S Studiebesök vid Törnegårdens gruppboende i Hässelby
- S Studiebesök vid Rasmus korttidsboende/fritids i Mora
- S Studiebesök vid Utmelands grundskola i Mora.
- S Observationer på gymnasieskolan i Mora.

Alla dessa besök har skett före samt under min utbildningstid i Mora år 2001-2003. För att bli mer konkret, har jag med många olika exempel som var och en som läser det här kan själv ta del av genom att individuell anpassa dem för sitt barn.

Historik

Ordet **autism** kommer ifrån *grekiskans autos* och betyder **själv**.

Teorier utan sanning

I början av 1900-talet ansåg Eugen Bleuler (1857-1939) att autism var huvudsymtomen i schizofreni de fyra A:na som omfatta;

- Autism
- Affektiva störningar
- Ambivalens
- Associations störningar

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Han förklarade Autism med att det var ett karaktäristiskt symptom i schizofreni genom att den sjuka levde i sin egen värld, var ointresserad av som skedde runt omkring han/hon. Barnen kunde inte nås och hade svårigheter att kommunicera med omvärlden. De kände inget intresse för att hålla sig ren och såg inget syfte med det.

Detta påstående skulle däremot förändras genom att professorn och läkaren Leo Kanner året 1943 publicerat en artikel om 11 barn, med *"Autistiska störningar i den känslomässiga kontaktförmågan"*.

Ordet **infantil** betyder *medfött* och grundar sig på Leo Kanners teori.

Han menade att de viktigaste symptomen på autism var;

1. Oförmåga alltifrån födseln att relaterad normalt till människor och situationer.
2. Utveckling av komplicerade repetitiva rörelsemönster och aktiviteter.
3. Ett tvångsmässigt krav på oföränderlighet.

Hans teori byggde på att barn med autism som var bosatta hos mamman saknade kontakt eller hade en dålig kontakt med henne. Kortfattat kan man säga att Kanner menade att infantil autism som det då kallades, indirekt berodde på mammans förhållande till barnet. Behandlingen utgick därför ifrån att mamman skulle behandlas och inte barnet samt att barnet skulle separeras från modern.

Idag finns **inga vetenskapliga studier** som stödjer **dessa två ovanstående teorier**. Däremot kan det vara bra att veta att en gång låg dessa teorier till grund för ett sådant tänkande, som tyvärr ligger till grund för många läromedel än i dagens skolor år 2003. Även dagens föräldrar kan därför bli utsatta för någon experts eller "förståsigpåares" anspelning om att det skulle vara så än idag, det vill säga att modern är problemet och att schizofreni och autism skulle vara det samma.

I början av 1970-talet

På 70-talet började kunskapen om Autism sprida sig även i Sverige. På 80-talet startade Ericastiftelsen utbildning och terapi för psykotiska barn. Väldigt länge blandade man ihop begreppet psykotiskt och Autistiskt med följd att mammorna fick stå för att de orsakade sina barns skada.

Efter att trots en längre tid på att Autism var av psykisk orsak blev man övertygad att grundorsaken låg på neurologiska störningar ibland i kombination med ärftliga sjukdomar ex tuberös scleros, kromosomrubningar som skör X-kromosom.

Rader av olika orsaker framkom, med likheter som kunde grupperas under samma huvuddiagnos Autism. Trots det fanns det en väldig olikhet från gravt utvecklingsstörning flerhandikappade barn till överbegåvade särlingar som klarade sig

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

rätt så bra på egen hand. Därför kom man att tala om Autismspektrumstörningar istället för Autism.

I Sverige har Christopher Gillberg på BNK i Göteborg men även Lorna Wing Europas främsta autismforskare haft stor betydelse, för att utvecklingen har gått framåt både bland personal samt föräldrar. Vi får inte eller glömma de som själv har funktionshindret som ex Gunnila Gerland och Ulrica Andersson.

Tack vare dessa personer och många duktiga föreläsare har synen börjat förändras så vi idag har en annan värdering på vad det egentligen innebär att befinna sig inom Autismspektrumstörningar.

Ordförklaring

Vart man än i samhället vänder sig, så blandas de olika begreppen ihop. Något som är allt för vanligt när nya begrepp uppstår. Därför följer här en förklaring till ordens betydelse.

Handikappad

Det är vi andra s k "friska" individer som gör människor med ex utvecklingsstörning, rörelsehindrade, hjärnskador mm till *handikappade* genom att vi inte vet hur vi ska bemöta dem. Många funktionshindrade blir även *handikappade* genom att samhället inte är anpassat för dessa individer. Som ex genom svårigheter att förflytta sig i samhället via buss, trappor osv. eller p g a kommunikationsproblem.

Funktionshindrad

Ett funktionshinder kan vara när en individ har ex någon typ av nedsättning i form av utvecklingsstörning, rörelsehinder eller en annan uppfattningsförmåga p g a hjärnskada eller liknande och av det skälet inte fungerar efter de synliga/osynliga krav som finns i samhället.

Sjukdom

När man är sjuk, så kan man i regel bli frisk igen. Ett ex kan vara influensa. I vissa fall blir man aldrig frisk utan är ständigt sjuk, som ibland leder till att man blir funktionshindrad eller i värsta fall dör.

Alla individer oberoende *funktionshinder* kan därför ha sjukdomar. Det är även viktigt att förstå att har man en sjukdom kan man även bli *handikappad* eftersom omgivningen inte förstår problematiken. En anledning kan vara att en del sjukdomar precis som med funktionshinder **syns** medan en del sjukdomar respektive funktionshinder **inte syns**.

Statistik

Enligt utdrag ur; Hjälpmedelsinstitutet (Hi) rapport år 2002 i januari,

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

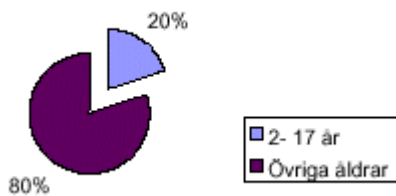
E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Så många barn har någon långvarig sjukdom eller något funktionshinder.

År 2001 bestod åldersgruppen 2 - 17 år av 1, 75 miljoner barn och ungdomar. Tillsammans utgjorde de 20 % av befolkningen.

Diagram: Andel personer 0 - 17 år i befolkningen år 2001

med en funktionsnedsättning

Tabell: Antal barn och ungdomar i ålder 2 -17 år som har någon långvarig sjukdom eller något funktionshinder år 2000.

Se tabell nästa sida.

Autism	1 500- 2 300 ⁱ
Synskada	2 200 ⁱⁱ
Diabetes	5 000 ⁱⁱⁱ
Talfel	7 000 ^{iv}
Rörelsehinder	7 000 ^v
Hörselskada	8 800 ^{vi}
Epilepsi	10 500 ^{vii}
Mag-tarmbesvär	18 000 ^{viii}
Astma	35 000 ^{ix}
Läs- och skrivsvårigheter	90 000- 170 000 ^x

(OBS! Data ovan gäller endast de som medfört måttliga till svåra besvär.)

För den som är intresserad går hela rapporten att beställas via Hjälpmedelinstitutets hemsida. Denna rapport ger en tydlig bild av hur ovanligt Autism trots allt är, även om många olika funktionshinder kan ha vissa drag av Autism.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Diagnoskriterier - AUTISM

För att man ska kunna säga att barnet har autism utgår man från olika kriterier enligt DSM-IV. Jag har här skrivit ner författaren *Tore Duvners tolkning* från boken *Barnneuropsykiatri MBD/DAMP autistiska störningar, dyslexi* som är följande;

A. Minst sex av nedanstående punkter ska vara uppfyllda, varav minst två från kategori 1 och en från vardera kategori 2 och 3.

3) Nedsatt förmåga till *social interaktion*. (Minst två)

- a) Märkbart begränsad förmåga till ickeverbal kommunikation, som ögonkontakt, mimik och gester.
- b) Oförmåga att utveckla kamratrelationer på ett åldersadekvat sätt.
- c) Bristande intresse av att dela glädjeämnen och intressen med andra, eller att delta i lekar och åstadkomma något gemensamt.
- d) Brister i social eller känslomässig ömsedighet.

2) Nedsatt förmåga till *kommunikation*. (minst ett)

- a) Försenad talutveckling eller avsaknad av tal, som barnet inte kompenserar med gester eller minspel.
- b) Märkbara svårigheter att trots ett adekvat tal kunna imitera och hålla uppe en konversation med andra. Monologer i stället för samtal.
- c) Påtaligt onormalt tal till form och innehåll, upprepande av fraser, ekotali, avvikande intonation, rytm eller syntax, och avvikande språkförståelse.
- d) Avsaknad av varierade, spontana låtsaslekar eller rollekar på åldersadekvat nivå.

3) Påtagligt inskränkt repertoar av *aktiviteter och intressen*. (minst ett)

- a) Fullt upptagen av ett eller flera stereotypa, snäva eller udda intressen på ett sätt som är avvikande vad gäller intensitet eller innehåll.
- b) Oflexibelt bunden till speciella ofunktionella rutiner eller ritualer.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

- c) Stereotypa kroppsrörelser som handviftningar, gungande rörelser, tågång och andra udda rörelsemönster.
- c) Ihärdigt upptagen av delar av föremål eller använder dem på avvikande sätt.

B. Debut före 3 års ålder av försening eller avvikelse inom minst ett av områdena;

- 1) Social interaktion
- 2) Kommunikativt språk
- 3) Rollekar och fantasilekar.

C. Störningen förklaras inte bättre av diagnoserna Retts syndrom eller disintegrativ psykos.

Det finns olika kriterier för olika funktionshinder som ex Aspergers syndrom, MBD/DAMP, Downs Syndrom, Dyslexi osv.

Autismspektrumstörningar

Det förekommer både hos pojkar samt flickor, ungefär 1 på 1000 barn som föds har funktionshindret Autism. Som kan bero på en *hjärnskada* eller ett *kromosomfel*. Av barnen är 75 % utvecklingsstörda, men det är väldigt sällsynt med rörelsehinder. Det går 3-4 pojkar på en flicka, eftersom man tror det är svårare att hitta det hos flickor.

Däremot har nya studier visas att ingen påverkas av att få Autism genom MPR-vaccinet, det man tar som barn för att skydda sig mot röda hund, mässling etc.

Anledning till Autism

Sammanfattningsvis beror det därför på;

- Förlossningsskada
- Hjärnskada
- Hjärnsjukdom
- Infektionsskador
- Kromosomfel

Begreppet Autism

Inom Autism talar man om

högfungerande Autism = som enbart har Autism eller påminner mycket om Aspergers syndrom.

lågfungerande Autism = som har i regel ett eller fler tilläggshandikapp samt utvecklingsstörning.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Inom Autism och Autismspektrumstörningar räknas;

- (Infantil) Autism
- Asperger syndrom
- Disintegrativ störning

Andra diagnoser som befinner sig inom autismliknande tillstånd eller har drag av/liknande tillstånd är;

- Angelmans syndrom
- DAMP/MBD
- Downs syndrom
- Fenylketonun-PKU
- Fagil-X (Fraxa)
- Kromosomrubbingar
- Markörkromosom 15-syndromet
- Möbius syndrom
- Retts syndrom
- Septo-optisk dysplasi
- Sotos syndrom
- Tourettes syndrom
- Tuberös scleros
- Williams syndrom

De flesta har en gemensam nämnare en genomgripande störning i hjärnans funktioner och behöver därför en annorlunda och individuellt anpassad pedagogik. För att de ska kunna förstå samt göra sig förstådd i sin omgivning.

Funktionsnedsättning vid Autism

Att ha svårigheter inom Autism kan betyda att man kan ha olika förutsättningar att förstå. Enligt neurologerna kan det dels bero på en skada i hjärnan. Men det kan även bero på att hjärnans signaler till de olika sinnen inte fungerar som de ska trots att ingen skada kan bekräftas.

Här nedanför följer en redogörelsen över hur personer inom Autismspektrumstörningar kan ha för funktionsnedsättningar;

Social integration

Är sanningsälgande "social klumpig", har svårt att ta andras funderingar. T ex

- Säger man att man ska baka på tisdag, efter middagen. Så ska man baka då och ingen annan gång.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

- Tycker man att grannen ser som en trärot, så säger man det till han/hon när de träffas, även om man befinner sig på ex affären.
- Säger man att taxin kommer klockan 8.00 så är det så och ingen annan tid som gäller, även om den kommer klockan 8.05.
- När man inte förstår att ens egna intressen, är andras individers intressen.
- Kan inte låta bli att titta bakom dörren, titta i alla skåpen, titta under sängen, titta på alla ställen i huset, lägenheten när man besöker någon.
- Reserverad mot andra människor.
- När man kan avbryta en föreläsare med att fråga om saker och ting, som om man var ensam i lokalen.

Kommunikation

Har ex svårigheter att använda eget kroppsspråk/mimik, underförstådda budskap, svårighet att förstå och kunna avläsa andras mimik samt förstå anledningen till att lära sig något nytt. T ex;

- När man *inte ser/förstår* att någon är ex ledsen, glad eller arg.
- När man *inte själv* kan visa att ex man är ledsen, glad eller arg vid rätt tillfälle. Ex är när någon skrattar åt någon som gråter, därför att man tycker tårarna hos den andra person glittrar så roligt.
- När man inte förstår själv varför man skrattar, men eftersom man brukar det när man ser på en viss rolig figur. Så gör man det i alla fall. Ifall den är rolig. Ungefär som ett förebyggande syfte. (man har en slags strategi för att kunna överleva i samhället).
- Skrattar och fnissar utan att för den skull har någon anledning till det.
- När man *inte kan förstå anledningen eller hur man ska lära sig* vad klockan är, knyta skosnöret eller lära sig vilken dag, klockslag är osv.
- När man *uppfattar språket konkret* ex. Eva är sjuk. Men hon är på bättringsvägen.
Svar: Vilket nr då? Man uppfattar att Eva bor på bättringsvägen.
- Att svara *ja*, på en fråga som man inte förstår samt *nej* på en fråga man förstår.
- Gör motstånd mot inläring vid ex lära sig knyta skosnöret, borsta tänderna osv.

Beteende

Ex svårigheter med låtsaslekar, specialintressen eller fixering. Har svårigheter att veta t ex

- Hur högt ska jag skratta, hur länge, hur man skrattar.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

- När man känner att man måste gå på ett speciellt sätt ex fram och tillbaka över golvet oberoende vart man är i samhället vid alla möjliga situationer både hemma och borta.
- Om man ska åka buss, så måste bussen åka samma tur, varje gång innan man till slut kliver av.
- När ens specialintressen är allt som betyder något som ex dekalerna eftersom de har så fina färger och orden är formade på ett speciellt sätt.
- Tycker om att tända ljuset och släcka ljuset om och om igen.
- Avvisar kroppskontakt.
- Visar inga rädslor för olika faror som höjder, trafik, vatten osv.
- Är överaktiv i alla sammanhang.
- Har svårigheter att acceptera förändringar.

Sömn- och kontaktproblem.

Att inte kunna somna eller ta kontakt kan också vara en verklighet, dessa barn lever med som ex;

- **att** inte kunna sova när det blir natt. Fast det är en största önskan.
- **att** vakna när det blir morgon.
- **att** kunna kontakta någon utomstående så den andra förstår vad man vill.
- **att** man tar kontakt med alla oberoende av avstånd i det hela.
- **att** inte förstå hur man leker med andra barn.
- **att** vara reserverad mot andra människor.

Motorikproblem

Har man motoriska problem är det mest synliga att man ser på personen att det inte fungerar som ex vid rörelsehinder eller tics (ryckningar) i muskulaturen mm. Nedanför ska jag ge andra exempel på vad fin- och grovmotorik kan vara.

- **att** bakar en kaka, eller konstrukturerar olika saker med små detaljer.
- **att** kunna skriva utan att udden på pennan går av.
- **att** kunna borsta tänderna.
- **att** skära köttet istället för att slita sönder köttet i bitar.
- **att** hoppa jämnfota, hoppa på ett ben, gå på en bom, kliva på en bussen mm.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

- **att** utöva stretchövningar vid gymnastik eller i badet.
- **att** klä på sig samt ta av sig kläderna.
- **att** knyta skogsnörena.

Inom Autism finns följande saker att tänka på

Delad uppmärksamhet

Att se det självklara i språkutvecklingen t ex lära sig förstå att se det som andra tycker är viktigt. Kan uttrycka sig så att de inte väntar på sin tur utan avbryter den som talar hela tiden med sina egna funderingar om och om igen.

Planeringsförmåga

Förmåga att planera, upprätthålla en strategi och byta den om inte det man ska göra fungerar. *Kräver bl a fungerande föreställningsförmåga och arbetsminne.*

Mentalisering

Svårigheter att känna eller tänka andra saker än sina egna tankar och känslor. Har svårigheter att lära sig känslor som ex humor, att andra kan luras med vilja eller ljuga osv.

Central samordning

Förmåga att se förbi detaljer och föreställa sig en helhet. Ex svårighet att uppfatta meningar och förstå helheten. Ex om någon säger *spring inte genom salen*. Så uppfattar individen det som att du säger *spring genom salen*. Man har helt enkelt svårigheter att förstå ordet *inte* att det betyder något i sammanhanget.

Det är även vanligt när man ex ska anteckna någon vid en föreläsning. *Hur ska man då vet vad som är viktigt att anteckna?*

Har man en störning i hjärnans funktion kan uppfattningen, tolkningen av olika intryck från sina sinnen leda till annorlunda reaktioner som omgivningen har väldigt svårt att förstå. Eftersom vi andra inte är utsatt för det.

Det är **inte** föräldrarnas fel att barnet eller den vuxna reagerar annorlunda. *Utan det är hjärnan som uppfattar signalerna på ett annorlunda vis så att den funktionshindrade gör som den gör.*

Andra reaktioner på sinnen kan vara

Hörsel

- Reagera kraftigt vid höga, plötsliga ljud som ex dammsugaren, kraftiga applåder.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

- Uppfattas som döv, eftersom barnet inte reagerar vid nära kontakt.
- Blir stressad, arg av ljudlig, surrande omgivning.
- Reagerar kraftigt på enskilda tysta ljud som centreras intensivt från övriga ljud.

Beröring

Huden har många olika punkter som sänder signaler till hjärnan vad som inträffar. Dessa punkter finns överallt på kroppen, dels i mun, händerna, fötterna osv. Genom att de mäter ex;

Kyla, Smärta, Värme, Tryck

De är s k beröringssinnen och kan ge en annorlunda *reaktion* som då kan bli:

- Kraftig reaktion vid beröring. Det kan göra ont eller motsatsen.
- Reagerar bättre på hård beröring än lätt.
- Reagerar avvikande på smärta, mycket hög smärtgräns.
- Undviker viss mat p g a konsistensen.
- En annorlunda uppfattning om temperatur och smärta.
- Klä av sig alla kläderna och springa naken. Är besvärad av kläderna intill kroppen.
- Kan inte duscha eftersom det känns som elektriska stötar över hela kroppen av duschstrålen.

Ögat - Syn

Synen kan bli begränsad enligt följande:

- Har svårt att avgöra storlek, antal och mängd. Har därför b la svårt att lära sig skriva, räkna osv.
- Undviker eller blir irriterad av ett viss färg, ljus, eller mönster.
- Använder *inte blicken* (ögon) till kommunikation.
- Ser rummet i ofantligt mycket detaljer istället för helheter.

Kroppssinne

- Svårt att koordinera sina rörelser.
- Går med ojämna rörelser.
- Tar för hårt eller löst i saker eller när man kramas.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Lukt och smak

- Undviker äta viss mat p g a smaken, konsistens .
- Svårigheter att lokalisera luktkällan.

Vestibullära sinnet

Känslig för minsta lägesförändring, har betydelse för kroppshållningen, balans och rörelse. *Ex hur vi uppfattar rummet storlek och vart någonstans vi befinner oss i rummet.*

Även följande:

- *Inte tycka om att klättra eller tycker om att klättra.*
- Svårigheter att hitta eller har enormt bra lokalsinne (hittar mycket bra).
- Inte tycka om fysiska aktiviteter. (Närkontakt som ex krama varandra).

Sensorisk integration

Hur individen har förmågan att analysera, organisera och sammanfoga intryck i sin dagliga tillvaro.

Tänk på att:

När barnet, ungdomarna samt den vuxne försöker få ordning på alla ny/gamla intryck kan han/hon mötas av total oförstående omgivning. Tänk själv på hur det kan kännas om intrycken inte kan placeras i rätt ordning så helheten läggs på plats så att du förstår sammanhanget. Skulle inte det vara tröttsamt?

Viktigt

Alla barn/ungdomar eller vuxna inom funktionshindret Autismspektrumstörningar har inte samma problematik. För precis som alla andra har de olika begåvningsnivåer som de utgår ifrån, många gånger kan det vara så att man inte når högre än till en 6-åring kontroll inom olika nivåer.

Genom träning i form av specialpedagogik, hjälpmedel som tydliggör omgivningen mm kan dessa barn/ungdomar fungera någorlunda i sin tillvaro, både i arbetsmiljön och i hemmet. För att kunna nå dit måste vi se k "normalbegåvade" individer förstå den autistiska individen rätt utifrån de svårigheter han/hon har så man hinner träna. Något som tar mycket lång tid eftersom man har svårt att acceptera förändringar och gör motstånd mot inläring.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Hjälpmedel

Vad är då ett hjälpmedel? Och vad används det till?

Ett hjälpmedel borde då vara olika föremål, ett flertal instruktioner som tydliggör omgivningen eller lägenheten där man bor. Samt den hjälp föräldern ger till sina barn samt hur man talar till sina barn. Därför är det viktigt att tänka på att när man tränar barnet måste de förstå följande;

- ◀ **Vad** skall jag göra?
- ◀ **Hur** skall det gå till?
- ◀ **Var** skall det ske?
- ◀ **Vem** skall jag arbeta med?
- ◀ **När** och hur länge ska jag hålla på?
- ◀ **Vad** ska jag göra sedan?

Hjälpmedel kan formas med hjälp av skriftliga eller bildmässiga instruktioner, i form av teckenspråkstöd, digitala bilder eller liknande mm. Eller direkt muntliga instruktioner. Huvudsaken är att barnet förstår vad som förväntas av han/hon.

För att få det att fungera behöver barnet stöd i form av att du själv visar barnet hur det ska gå till vid inläring av ex borsta tändarna. Men för att det ska gå smidigare till behövs hemmiljön märkas upp som ex garderoben, hurtsen samt vad de innehåller. Så att barnet får en större möjlighet att förstå vad som förväntas av dem och slipper därför förvirring och ångest.

Strukturera hemmet

Att tydliggöra hemmets olika områden innebär att man i princip visar vart de olika sakerna finns och vilket innehåll de har. På så vis blir den osynliga kartan även synlig för barnet. För att förstå vad jag menar följer här olika exempel på vad som kan finnas.

Badrummet samt toaletten

Badrummet eller toalettdörren kan markeras med olika bilder som talar om vad man ska ske som ex;

För de som inte kan eller vill låsa dörren. Finns en rörlig tavla som man själv på utsidan kan markera genom att dra bilden med toalettstolen så den skymmer den bakomliggande färgen rött, då är det ledigt eller grönt, då är det upptaget.

Handduk mm

För att kunna hitta rätt kan man bestämma att kroken för handduken, badhandduken och eventuella badrocken märks. Som ex;

- Sin älsklingsfärg på handduken ex röd.
- Fotografi på sig själv.
- Ett omtyckt bild eller föremål.

Man kan även skriva namnet på personen och handduken.

Hygieniska artiklar

Alla hygieniska artiklar samlad i en egen korg eller hylla som även här markeras med barnets namn eller färg. Även hygienartiklarna kan märkas med föremålens namn, som förstärkning. Där kan finnas saker som enbart är hans/hennes ex;

- Tandkräm
- Tandborste, (eltandborste).
- Duschkräm
- Hårtvättkräm
- Kam eller borste
- Deodorant

Där det även kan senare kompliceras med rakapparat, salva mot acne osv.

Övrigt

Andra saker i badrummet kan vara hur man ska bete sig eller hitta en arbetsordning som är återkommande, som ex när man;

- ? Duschar ex *hur? Allt?*
- ? Badar, ex *hur mycket vatten man ska ha i.*
- ? Går på toaletten, ex *hur mycket papper man ska ta, när man ska spola osv.*
- ? Tvättar händerna, ex *hur länge ska man tvåla in sig? Vad ska man använda för saker?*

Genom tydliga instruktioner i form av att tydliggöra instruktionerna och träning kan man lära barnet hur lång tid var och ett av momenten tar. Som ex genom att använda sig av en tidbok som talar om hur länge varje moment tar. Varje punkt markerar en tid

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

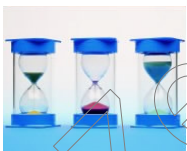
ex två punkter är fem minuters intervaller.

För att tidboken ska kunna fungera vid ex duschning måste man ta hjälp av ex en timstock som tål vatten som man hänger i duschen. Som talar om hur lång tid som är kvar genom att den piper och då kan man ex stänga av vattnet.

Eller varför inte använda sig av ett timglas, som finns i olika intervaller som 1 till 3 minuter vid ex tandborstning. Se bild nedanför;

När det gäller att fylla vatten i badkaret kan man markera med en färgad tejp hur långt upp man kan fylla vattnet.

Om personen inte kommer ihåg vad som ska göras vad vid handfatet kan man ha två korgar enligt följande bild;

Man utgår då från principen att arbeta från vänster till höger. När man ex har använt tvålen i vänster låda flyttar man den till den tomma lådan på högra sidan tills man har placerat alla sakerna på höger sida.

För den som inte vet hur länge man ska tvåla in ex händerna kan man använda en pumpflaska där man har instruktioner bredvid i form av bilder eller text som visar att man ska trycka två gånger, så får man tillräckligt med tvål att gnugga in.

Om det uppstår besvär med hur mycket toalettpapper man ska använda, kan man riva av ett antal pappersbitar enligt perforeringen som ligger klar för användning eller ha en instruktion om att man river av två bitar.

Dessutom kan man göra ett eget schema där man markerar vilka dagar man ska duscha och vilka dagar man ska bada samt när man ska raka sig. Detta schema kan markeras med dagarnas olika färger eller enligt almanackans färger ex röda markeringar vid helgdagar.

Ett bra tips är att även ha redan förberedda små flaskor med duschkräm klar. Som är märkt med dagarnas färger eller namn på dagarna På så vis vet man vilken dag man ska duscha. Veckans färger är;

Blå är måndag, Grön är tisdag, Vit är onsdag, Brun är torsdag, Gul är fredag, Rosa är lördag och Röd är söndag;

Kan då se ut så här med dagens färger

Sovrummet

Sovrumsdörren märks med barnets namn. Inne i rummet bör man tänka på att ha vissa skiljelinjer, eftersom barnen i regel har en förmåga att samla olika saker i allt större mängder under åren som går. Något som blir en svårighet, att senare kunna städa bort. Eftersom ett av problemen kan vara att barnet gör stor motstånd för allt nytt som ska ske. En grundmodell kan därför vara;

- Säng - att sova i.
- Skrivbord - att arbeta vid.
- Hyllor - för böcker, tidningar, samlingar etc.
- Garderober - till byxor, tröjor, skjortor mm.
- Byrå - kort- och långkalsonger, strumpor. Samt andra små ting.
- Tvättkorg - för lortkläderna
- Myshörna - för avslappning.
- Papperskorg - för ex sortering eller vanlig skräpkorg.

Garderoben och Byrån

När det gäller garderoben samt byrån kan man märka lådorna till en början med bilder vilket dess innehåll är. Som ex kalsonger, strumpor, t-shirt osv.

Om det är för svårt med enbart text, använd i såfall bilder;

När det gäller garderoben kan man använda sig av samma system.

Skrivbordet

För att inte skrivbordet ska bli belamrad av allt för mycket saker. Kan man även där markera lådorna med vad de ska innehålla. Samt även markera ytan på bordet med vilka saker som ska stå vart. Som ex kopp för pennor.

Till skrivbordet ska det även finnas en papperskorg. Eftersom man nu mera källsorterar kan det vara idé att redan här dela upp vart allt ska sorteras som ex plasten, pappret, plastflaskor osv. Då kan det behövas fler papperskorgar.

Vidare kan man markera stolen vid skrivbordet med barnets namn i sitt rum eller om man möjligtvis delar det med ett syskon, samt klockan om man har en sådan ovanför sitt skrivbord som ex;

Övrig inredningar kan vara;

- Tvättkorgen
- Herrbetjänt, där man hänger de kläder som man har haft på sig på dagen när man byter till pyjamasen.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

- Myskudde mm
- Förrådslåda, som är en låda som man sparar viktiga teckningar eller saker som man inte vill kasta men som man för tillfället inte har någon plats för.
- Egen TV med dataspel, så slipper det bli långa tröttsamma diskussioner om familjens tv i vardagsrummet.
- Speciell sittkudde, för motoriskt oroliga barn.

Tvättkorgen

Att ha en egen tvättkorg är bra på många olika sätt eftersom den dels talar om att när man byter kläder, så ska de vidare senare till tvätt. Något som blir mer verkligt när de så småningom blir äldre och ska lära sig tvätta, stryka osv. i sitt egna boende. Det är även bra att veta vart man gör av kläder som är lortiga, så de slipper ligga i en hög på golvet.

Myskudde

En myskudde kan vara en speciell fåtölj som ger djup avslappning med musikvibrationer. Finns i många olika modeller, här visas fåtöljen Molly;

Man kan även komplittera med fiberlampa och bubblrör för att inreda en myshörna till sitt barn som ger barnet en punkt i sitt rum eller annat rum som är avstressande.

Musik

Det finns även avslappnande musik som är en typ av sinnesstimulans som hjälper barnet att slappna och stärka sin självförlit. Som ex följande Cd-skivor;

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

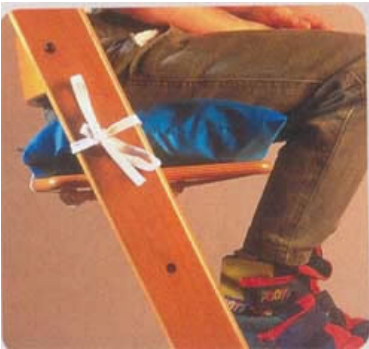
E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Sittunderlag

Om barnet dessutom har svårt att sitta still vid sitt skrivbord eller köksstolen kan man använda sig av olika kilkuddar eller bolldyna som är en form av taktil stimulans. På andra sidan följer några bilder på dessa;

Bolldynan hjälper motoriskt oroliga barn.

Kilkudden, där du får en lätt framåttippad sittställning som hjälper ryggen att behålla sin naturliga form så att trycket på ryggens diskar fördelas jämnt.

Herrbetjänt

Om man har svårt att samordna rörelserna kan man även ha svårt att vika ihop kläderna när man byter till pyjamas till kvällen.

Då kan det vara bra med en herrbetjänt där man hänger upp byxorna samt skjortan eller tröjan. Se bild till höger.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

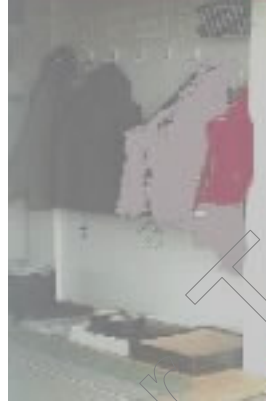
E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Hallen vid entrén

Även här kan man tydliggöra hallen. Genom att ha en egen plats för ytterkläderna som man markerar med ex samma färg, bild etc. som i badrummet.

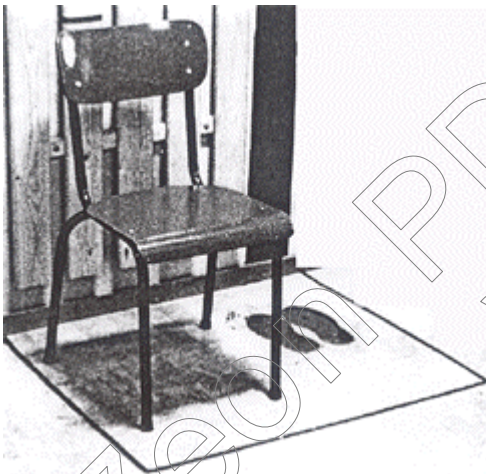
- En dubbelkrok där jackan och byxan hänger.
- En egen hylla ovanför jackan och byxan där man lägger sina handskar och keps.
- En låda eller markeringar av ens skor där man ställer sina ytterskor. Man kan även använda sig av en speciell hyllplats om man har det så inrett i hallen.
- Skolrygsäcken kan även den ha en speciell krok.

Alla platserna markeras tydligt med bild eller text.

Skomarkering

Det finns olika sätt att tydliggöra, antingen med siluetter av ett par skor bredvid en stol där kläderna hängs eller en skokartong där skorna placeras. Se förslag nedanför;

Skolrygg- och dagissäcken

Om man inte har plats där kläderna ska hänga kan man sätta upp krokar på en annan vägg där platsen markeras förslagsvis så här,

Köket

Genom att köket inrymmer många olika saker som man inte kan se. Det man inte ser kan dessa barn inte veta att de finns även om man om och om igen visar att där finns alla möjliga saker.

För att underlätta för sig själv och barnet kan man;

- Märka innehållet på utsidan av dörrarna och lådorna som ex,

- Tallrika
- Glas och koppar
- Gafflar, knivar och skedar
- Sopor

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Eller varför inte ha vissa skåp som enbart är barnets skåp. Om man nu har ett stort kök med många skåp. Är barnet dessutom intresserad av att laga mat, kan kokboken ha en egen plats i köket som ex;

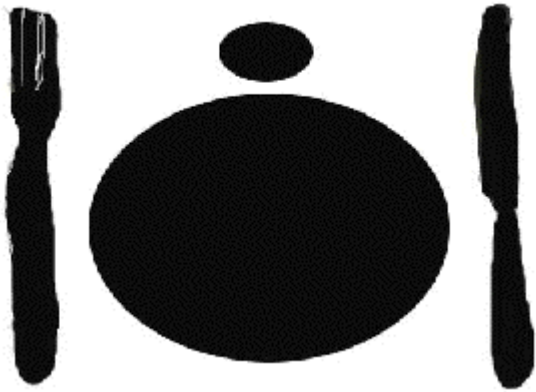

Köksbordet

Vid köksbordet kan man bestämma vart barnet ska sitta och märka hans/hennes stol med namnet på barnet. Ex;

Om man ex ska lära sig duka sin egen plats kan man ha ett underlägg eller bricka som kan se ut så här;

Kylskåp/Frysskåp samt Skafferi

Med hjälp av olika symboler som visar att det finns smör, mjölk, ost, glass, mjöl, socker osv. får skåpet en förklaring vad det innehåller. Med tanke på att många inte förstår att de innehåller sådant som går att äta.

Här följer några exempel på olika bilder som jag har hämtat på Internet. Man kan även användas sig av en färdig bild databas som går att b la köpa hos Handitek. Se adress under rubrik Källa.

Mjök

Morötter

Papaya

Vindruvor

Diskbänken

Om man inte har tillgång till diskmaskin eller behöver diska sådant som inte går att diska i maskin. Måste man veta hur långt upp man ska fylla diskhon. Då kan man markera det med en färgad tejp. Så här;

Använd pumpflaska till att få rätt dosering diskmedel. Hur man diskar kan ordnas i form av bilder på bakomliggande vägg. Där man stegvis ha en arbetsordning uppsatt på väggen ovanför diskhon, som läses från höger till vänster. Se rubrik: "Tydliggörande instruktioner".

Städskap

Markera skåpets innehåll med vilka saker som finns ex en damsugarbild osv. Detta skåp kan även finnas i köket eller finnas någon annan stans bland tvättsakerna. Då ska man markera det också på samma vis som jag tidigare har föreslagit.

Spisen

Spisvakten är en typ av klocka som ser till att spisen kan användas under en viss kok- eller ugnstid (som man ställer in, innan användning av spisen). Glömmer man bort att stänga av plattorna, stängs de av automatiskt efter den tid som tidigare ställdes in.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Tvättrummet

Här avses även det som kallas tvättstugan. Där tvättmaskin, torktumlare eller liknande mm.

Hur man startar tvättmaskinen kan man markera med olika plastband ex, Röd färg vid 40 grader och Blå färg vid 60 grader.

Hit bärs även tvättkorgen från Isacs rum, så småningom av han själv. Av den anledningen måste man även märka detta rum. Så att det tydligt framgår vad allt är för något.

När barnet blir äldre kan man lära det att sortera tvätten då har man stor fördel av att ha tvättmarkeringar påsytt på kläderna.

Dessutom kan man skaffa sig olika korgar eller en vagn där man markerar vart man ska sortera vad som ex;

Vardagsrummet

Avskilj ett område som är specifikt för Isac. Där han kan ha sina saker som spel, tidningar, videoband eller myskkudde osv. Som markeras som jag tidigare har visat.

Kanske man har ett område där som datorn står. Där Isac kan träna olika program som får han att förstå saker och ting bättre.

Varför märka upp rummen?

Anledningen till att märka upp rummen och sakerna är att tala om vad de innehåller. Det ger även en anvisning om hur man ska bete sig för att uträtta saker och ting. Det är en form av ett komihåg så man har tid att minnas vad allt är till för.

I tidig ålder börjar man med bilder som eftersom byts ut mot text eftersom barnet mognar, de minns och förstår sammanhanget bättre under tiden de mognar.

Någon gång har säkert även du undrat över vad allt är till för och hur man ska använda sig av det. Märkligare än så är det inte.

Schema

Med hjälp av olika scheman kan dagen, veckan, månaden samt året bli mer tydlig för barnet så de får det lättare att komma ihåg. Det räcker inte att bara inreda rummet med bilder och text. Man måste också vet hur det ska gå till.

Översiktschema

Är ett slags schema som föräldrar kan använda sig av när man vill förändra en sak som inte alls fungerar för barnet/ungdomen ex duscha. Detta schema är en slag detektiv som söker felet i det som sker. Här kan man få veta anledning till varför barnet reagerar som de gör i vissa situationer.

Utifrån denna översikt kan man få en större insikt om hur saker och ting förhåller sig i ett tidigt stadium. När man vet hur barnet fungerar i en viss situation kan man lättare förändra deras beteende.

För att ni ska förstå hur jag menar, följer här ett exempel;

Förslag; Översiktschema

Orsak	Nuläge	Mål	Metod	Utvärdering
Isac Klädsituationen	Klär av sig gärna naken och springer runt. Värkar inte tycka om kläderna	Att inte ta av sig kläderna.	Fråga någon annan som befinner sig i en liknande situation om hur de gjorde. Hitta andra kläder att ha på sig.	Nu går det bättre efter att han börja använda mjuka kläder som träningsbyxor och sweatshirt.
Isac Aggressiva utbrott	Isac verkar otrygg, ofta visar han sin ilska när vi inte förstår han.	Öka förståelsen gentemot varandra. Minska på de aggressiva utbrotten.	Arbeta mer med instruktioner som bilder och text. Träna även via något datorprogram.	Isac har minskat sina aggressiva utbrott sedan hemmet blev mer förutsägbart med hjälp av bilder och text. Arbetet går vidare.
Anna River sönder	Anna river sönder kläder, sängkläder, papper osv.	Få henne att sluta riva sönder kläderna osv.	Finna något som kan vara till nytta i sitt rivande.	Idag river Anna sönder mattor istället. Ibland får hon även riva sönder papper eftersom hennes tillvaro blir mer lugnare.

Schemat kan sedan utökas med ex;

- ? Varför vill inte Anna åka taxi till skolan.
- ? Varför är Isac mer orolig på torsdagar.
- ? Vad ska Anna göra på fritids.
- ? Behöver Isac ha assistent.

Individuell schema

Ett individuellt schema är en konkret berättelse i form av föremål, bilder med text eller enbart text som talar om vad som händer under dagen.

Varje dag byts innehållet ut. På så vis har barnet en större chans att förstå vad som kommer att hända och behöver inte stressa upp sig i onödan.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

På nästa sida visas två olika scheman. Dels en med både ritade och fotograferade bilder. Samt en med enbart text. Dessa bilder kan tas bort och läggas i en intill liggande påse bredvid schemat eller under schemat.

Både schemana har bilder eller text som sätts upp enligt principen uppifrån och ner. Som kan även plockas bort med samma princip uppifrån och ner.

Bildschema

Textschema

Mall.dot

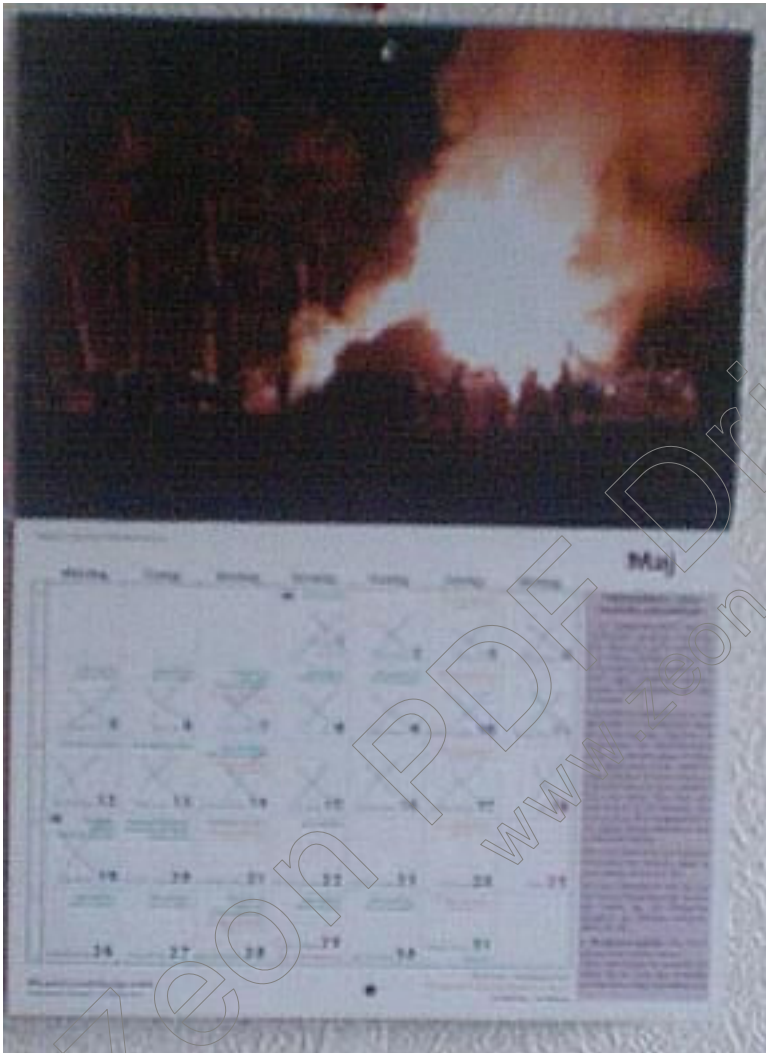
Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Almanacka

Förutom vanliga almanackor som man ibland får gratis lite över allt i handeln. Om barnet har sin egna almanacka kan han/hon lära sig stryka över den dagen som har gått för att på så vis veta vart man befinner sig på för dag. En modell kan se ut så här;

Familjekalender

Det finns en speciell familjekalender som har fem fält som var och en av familjemedlemmarna kan skriva det viktigaste som sker under dagen. Den kan lika gärna användas enbart av en person till att markera varje kolumn var för sig för ex viktiga tv-program, dagar jag badar, dagar jag ska raka mig osv. Den ser ut så här, se nästa sida;

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

fjallwebb@hotmail.com

Zeon PDF Driver Trial
www.zeon.com.tw

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Elektronisk almanacka

Det finns även en elektronisk almanacka som talar om vilken dag det är, datum och månad som ser ut så här;

Whitebordartavla

Familjen kan också ha en övergripande almanacka, i form av en Whitebordertavla där familjens medlemmar finns med. I vissa fall kan hela veckan stå men man kan också välja att skriva en dag i taget.

Med hjälp av whitebordarpennor kan man skriva in dagens viktigaste händelser. Genom att använda röda pennor kan man förtydliga om dagen är en helg. Precis som i en vanlig almanacka. Här kan man också se att man stryker över den dagen som gått.

Övriga hjälpmedel som användas kan vara ploppar gjorda som magneter, för att förtydliga vilken dag man har kommit till. Se bild nästa sida;

	Måndag 12	Tisdag 13	Onsdag 14	Torsdag 15	Freitag 16	Lördag 17	Söndag 18
Anna	X	X	X	•			
Isak	X						
Pappa	X		X	•			

Agenda/Filofax

För de äldre barnen kan man även börja använda sig av en filofax där man skriver in händelserna som ska ske under dagen. För de som har stora svårigheter med att veta vilken dag det är så finns det speciella loggböcker med färgade blad som representerar dagarna blå är måndag och gul är fredag osv. En sådan kalender kan se ut så här,

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Handi

Istället för filofaxen kan man använda sig av en handdator som användaren har med sig hemma eller ex skolan.

Den bygger på samma princip som filofaxen, men är mer anpassad efter datorns möjlighet. Det finns olika program som bygger på både text, bild och ljud med talsyntes.

Programmet är anpassningsbara efter användarens behov och förmåga men riktar sig till personer med kognitiva (avser intellektuella funktionen som varseblivning, tänkande, varseblivande samt minne).

De olika programmen som finns idag är ex;

HandiKalendern

Som är en flexibel kalender där en tydlig information som är väl strukturerad visas som en komplett kalender. Den kan även användas i en enkel form som tidshjälpmedel. Kvartsuret (avståndet mellan det olika aktiviteterna) visar med punkter hur mycket tid som är kvar. Den kan även användas som "äggklocka" där den talar om hur länge man ska ex koka ägg, hur länge kafferasten är osv.

Genom att det även finns möjlighet att ställa in ljudalarm som en påminnelse blir det ännu mer tydlig.

Prisräknaren

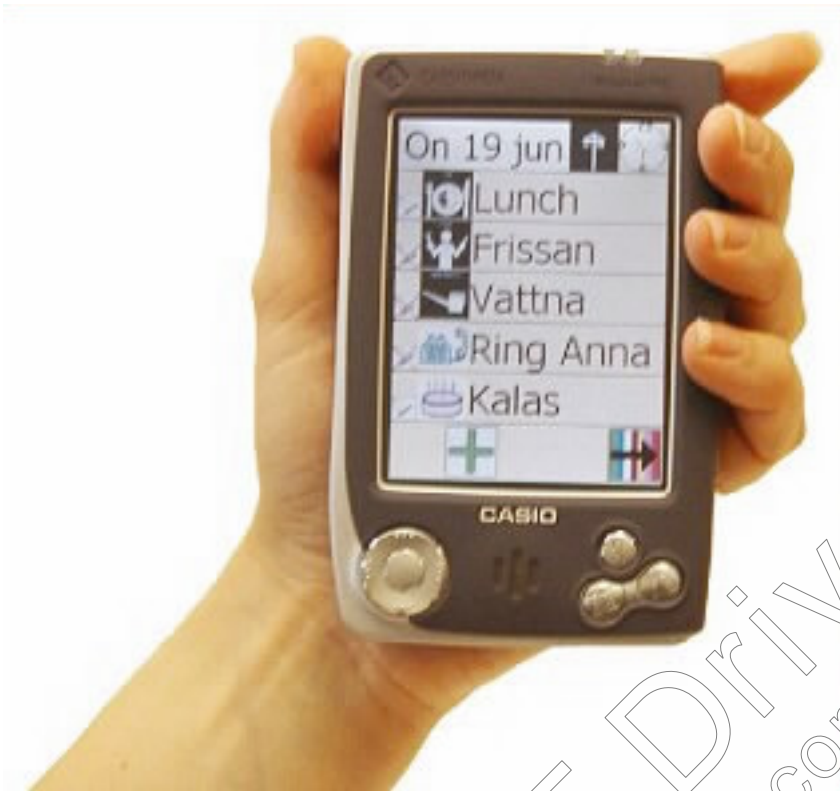
För de som har svårigheter att på egen hand räkna ihop priset på det de vill handla och få svar på frågor som ex;

Har jag tillräckligt med pengar med mig?

Vad skall jag få tillbaka om jag betalar med två hundralappar?

Är prisräknaren mycket bra. Eftersom man dels kan se hur pengarna ser ut genom realistiska bilder av pengarna i datorn.

Själva handdatorn kan ser ut så här; och är ett hjälpmedel för personen att blir mer oberoende och självständig för att på så vis klara saker och ting på egen hand.

Andra hjälpmedel

Armbandsklocka med både digital och analog tid.
 Äggklocka som markerar korta intervaller.
 Telefonlista med viktiga telefonnummer.

Stationär dator samt bärbar dator
 Tränande program som ord, tal, tid, uppfattning mm.

Varför behövs scheman?

Anledning till att det inte räcker med att märka upp rummen är att man fortfarande inte vet när man ska göra de olika uppgifterna, ex under samma dag eller om det ska se under en längre period.

Tidshjälpmedel som almanacka, handdatorn talar om vilken dag och när det ska ske. Med handdatorns hjälp kan man använda sig av fler användningsområden som att hålla koll på sin ekonomi mm.

Som förälder måste man även ibland fundera ut vad det är som gör att inte saker och ting fungerar för barnet. Då är det bra att ta till en översiktschema där man tillsammans i familjen försöker komma underfund med vad som stör barnet när de ska göra någonting.

Mall.dot

Namn
 Britt-Marie Gustavsson

E-post
 fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
 AUTH1m - Mora

Kommunikation

Det handlar om att överge gamla uppfattningar och lära sig nya idéer för att kunna kommunicera så att man blir förstådd. Om du frågar eller försöker lära någon, om och om igen utan att få (rätt) svar eller att personen gör saker fel, betyder det att personen inte förstår. Blir personen dessutom orolig och arg. Betyder det att han/hon har tröttnat på alla konstiga frågor.

Men hur ska vi då gå till väga?

Till vår hjälp kan vi använda oss av text och bild samt visa själv hur det ska gå till. Dessa hjälpmedel är individanpassad beroende på ålder och mognad. Det innebär att i ett tidigt stadium kan man börja med saker eller bilder som senare övergår i enbart text eller i kombination med både text och bild.

Men för att kunna lära sig vad texten och bilden innebär måste vi som vuxna lära barnet/ungdomen hur det ska gå till. Därför hjälper det inte att enbart ha bilder och text till sin hjälp.

Tydliggörande instruktioner

Vi kan ta hjälp av följande;

- ☺ Piktogram
- ☺ Teckenspråkförstärkning
- ☺ Egna fotade bilder i digital form eller bilder scannat från hemmamiljön.
- ☺ Kortfattad muntligt instruktion

På så vis ökar man egen förståelse, för vad det är som ska ske. I vissa fall kan man även använda sig av Blizz som är ett kommunikationssystem. Då barnet lär sig begära det de vill ha med hjälp av bilderna.

Här nedanför följer ett par exempel på hur man kan använda sig av olika scheman vid ny inläring, som kan vara ett stöd under en lång tid eftersom inlärningsprocessen är längre än för s k "normal fungerande individ".

Diska

Till detta schema finns dels bilder men även skriftliga instruktioner. Men du som lär ut måste även vara med och se till att schema stämmer för den som gör det.

1. Sätt diskproppen på plats.
2. Ta fram diskstället.
3. Häll vatten i diskhon upp till röd markering. Pumpa två gånger i diskmedlet eller liten burk.
4. Ta fram diskborsten.
5. Diska glas och skölj glaset.
6. Diska mugg och skölj muggen.
7. Diska tallrik och skölj tallriken.
8. Dra ur diskproppen.
9. Vattnet rinner ut.
10. Torka diskbänken torr.

Riv morötter med matberedare

På samma vis kan man använda sig av ett schema när man ska riva morötter som kan se ut så här;

Instruktionerna kan då bli;

1. Tvätta händerna.
2. Ta ut matberedaren och montera den enligt separata instruktioner.
3. Sätt i kontakten i väggen.
4. Lyft upp den lösa delen i locket och lägg i morötterna. Tryck tillbaka den lösa delen i locket.
5. Placera skålen som på bilden.
6. Ta på hörselskydd.
7. Vrid knappen till höger, så inställning blir som på bilden.
8. När maskinen slutar brumma, så är det klart.
9. Lyft ut skålen, håll upp de rivna morötterna i en skål.

Dusch- och hårtvätt

Barnet läser sina egna instruktioner. Som finns uppsatt och inplastad i duschen.

DUSCHA

Blöt ner kroppen
Blöt ner håret

Ta schampo i handen
Gnugga in det i hela håret.
Skölj håret.

Tvåla in halsen
Tvåla in armarna
Tvåla in under armarna

Tvåla in bröstet och magen

Tvåla in benen
Tvåla in fötterna
Tvåla in snoppen och rumpan

Tvåla in händerna
Spola bort tvålen från hela kroppen

Nu får du leka tills fisk-klockan ringer

Tvätta händerna

Barnet läser sina egna instruktioner. Som finns uppsatt och inplastad vid handfatet. Om det är för svårt kan man byta ut schemat mot digitala bilder som man tar på barnet när han/hon utför uppgiften.

Öppna kranen så vatten rinner ut

Blöt händerna
Tvåla in händerna

Skölj bort tvällöddret från händerna
Stäng kranen
Torka händerna på *Jacobs* handduk

Tvätta håret

Luta dig över badkarskanten
Blöt håret
Ta två klickar schampo i handen
Gnugga in det i hela håret

Skölj håret
Vira in håret i badhandduken

Sociala berättelser

Är en form av förtydligande som ökar förståelsen för barnet, så att han/hon vet vad som ska göras, eller vad som händer när olika situationer förändras ex när mamma eller pappa åker bort. På så vis slipper man tjata om och om igen vad som har skett.

Det underlättar både för barnet och föräldrarna.

De;

- ☺ Stimulerar flera sinnen
- ☺ Finns kvar
- ☺ Ger förslag på olika lösningar i omgivningen.

De kan;

- ☺ Förklara
- ☺ Tydliggöra
- ☺ Behandla

De sociala situationer/färdigheter, beteenden, abstrakta situationer, regler, rutiner och förändringar som individen möter i hemmet.

De ska;

- ☺ Vara relaterade (anpassade) till individen.
- ☺ Skrivs i jagform
- ☺ Använda rätt ordval där man undviker **alltid, aldrig** och **inte**.
- ☺ Använd rätt ord (layout). Ex om barnet använder fula ord, skriver man ut dem i berättelsen eftersom det är det man vill göra sig av med).
- ☺ Ger hjälp till ett fullt motsvarande och riktigt beteende. (Det som behöver läras in).

De ska bygga på en känd situation;

- ☺ **Vad** - Vad är det som händer?
- ☺ **Var** - i vilket sammanhang?
- ☺ **Hur, hur ofta** - varje dag, flera gånger om dagen osv?
- ☺ **När** - i vilken situation händer det?
- ☺ **Med vem** - är någon med?

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

De ska innehålla;

1. Meningar ska utgå från svårigheten, som är;
 - a, *Beskrivande*
 - b, *Överblick som djupverkar (hur barnet ska bete sig)*
 - c, *Anvisade riktlinjer*
2. Målbeskrivningar
3. Kontrollmeningar

Här följer ett förslag på en social berättelse enligt ovanstående innehåll där hela berättelsen är en målbeskrivning;

Bordsskick

Denna berättelser är tagen från ett kompendium av Birgitta Andersson som även har givit ut böcker omkring hur viktigt det är med just sociala berättelser för dessa barn /ungdomar men även vuxna.

- 1 a,** Alla människor måste äta.
 Det måste jag också.
Det är gott med mat.
- När vi äter tuggar vi maten.
 Då är munnen **stängd**.
 Ingen vill se vad vi har i munnen.
 Det ser oaptitligt ut.

- 1 b,** När jag äter pratar jag och skrattar.
 Det innebär att min mat syns.
 Det ser **äckligt** ut tycker mamma, pappa, mina syskon
 och andra som finns vid matbordet.

Om någon jag äter tillsammans med tuggar
 Maten med öppen mun, mår jag illa.
 Jag sätter mig på en annan plats och förklarar:
"Jämte den GRISEN kan ingen sitta!".

1 c, Jag måste också tänka på att äta med stängd mun och vara tyst. Annars kommer jag att bli kallad **GRIS**.

3. **Bra bordsskick
Tugga maten med stängd mun.**

Detta ska jag försöka tänka på så att alla kan trivas i mitt sällskap. Glömmer jag mig får jag en påminnelse. Det är OK.

Målsättning

Om man använder sig av sociala berättelser kan man ha som målsättning att;

- Förstärka ADL-träning samt social träning.
- Översätta ett mål till att bli begriplig.
- Förklara de påhittade delarna i tv-serier, fil eller en berättelse. Där man behöver skilja realistiska och lämpliga beteenden från olämpliga.
- Lära ut nya rutiner, och vänja sig vid ändringar i tidigare rutiner.
- Behandla problembeteenden som aggressivitet, rädsla, tvångsföreställningar och tvångsmässiga beteenden.

Vaddå prata rätt?

När någon har en annan uppfattningsförmåga och tolkar ditt tilltal annorlunda är det viktigt att tänka på hur man talar till den personen. Därför är det viktigt att inte prata med för;

- många ord
- inte linda in i talesätt

Här följer några ex på hur konkret språkförståelse kan vara;

Om du säger: Helena är sjuk. Men hon är på bättringsvägen.

Uppfattas det: *Vilket nummer då?*

Säj istället: Helena är sjuk idag.

.....

Om du säger: Jag hoppar över gröten idag. Vi tar fil istället.

Uppfattas det: Att man ställer ner gröten på golvet och hoppar bokstavligen över den.

Säj istället: Idag till frukost ska vi ha fil.

.....

Om du säger: Ge mig handen

Uppfattas det: Att man avskiljer hela handen och ska ge den till den som sade det.

Säj istället: Vi håller varandra i handen.

.....

Om du säger: Spring inte genom rummet Anna

Uppfattas det: Spring genom rummet.

Säj istället: Anna, gå genom rummet.

Många av dessa uttryck är inte allt för ovanligt att vi använder. Många gånger går det av bara farten eftersom vi i regel inte behöver tänka oss för vad vi säger eftersom de flesta förstår anledningen till varför vi säger som vi gör.

Däremot skapar det en oerhörd förvirring hos barn med detta speciella funktionshindret. Eftersom man i regel inte har den förmågan till att se förbi detaljer och föreställa sig helheter samt svårigheter med att lära sig att förstå det som andra tycker är viktigt.

Varför är det så viktigt att skriva och prata rätt?

Genom att skriva och prata rätt med korta meningar, har individerna lättare att hålla reda på vad som har sagts och därför lättare att ta till sig informationen.

Blir det för mycket information blir det rörigt och vi andra blir bara tjatiga och troligtvis blir vi rätt så arg eller uppgiven till slut när vi upptäcker att den andra inte förstår. Som då leder oss in i en ond cirkel av missförstånd. Som i längden blir rätt så tröttsam.

Därför är det bra med både muntliga, skriftliga instruktioner i form av små berättelser. De rätar ut frågetecknen omkring olika händelser och ger nycklar till förståelse. Eftersom individen får reda på varför andra människor reagerar häftigt och ibland blir arg när de gör som de gör, efter sin verklighet.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Personen förstår då äntligen i vilken ordning han/hon ska börja samt slutföra de olika uppgifterna.

Finns det något mer viktigt att tänka på?

Det finns många andra faktorer att tänka på förutom att alla individer är olika med olika förutsättningar och därför blir behoven olika.

Här följer några saker som jag tycker är viktigt att tänka på:

Känslor

Om personen inte kan sätta ord på sina känslor omkring olika händelser som ska göras eller har gjorts. Kan man använda sig av att dels träna olika ansiktsuttryck på små fyrkantiga inplastade pappersbitar som visar om man är glad, lessen, arg, besviken osv. tillsammans med att man själv visar hur det ser ut så barnet förstår sammanhanget. När man förstår det hela kan man med hjälp av dessa figurer tala om sina egna känslor.

På så vis får vi veta hur barnet upplever saker och ting. Till din hjälp finns *boken Lära barn med autism att "läsa" andras tankar och känslor*. Se mer rubriken, Källa.

Var positiv

Något annat viktigt att tänka på är att inte gå in i någon längre diskussion. Försök istället se det positivt och absolut inga bestraffningar. Våra egna inlärd principer måste vi lära oss lägga åt sidan. Något som jag är väl medveten om att det kan vara oerhört svårt, till en början.

Beröm

Ge mycket beröm, visa att du uppskattar det personen gör. Du kan aldrig ge för mycket uppskattning. Det är även viktigt när det inte alla gånger lyckas med det som ni hade tänkt er göra.

Kan föräldrarna skapa egna instruktioner?

Eftersom det finns otroligt mycket hjälpmedel, så begränsar jag mig en aning och föreslår följande som kan ge mycket hjälp för föräldrarna som vill göra sitt egna material själv, ex individuella scheman.

Lamineringsmaskin

Om du själv är intresserad att göra instruktioner som du kan plasta in och klippa för att sätta på dubbelsidig karbond band. Ska du köpa dig en laminatmaskin som kan se ut så här;

Genom att leta i olika företag och dess kataloger, som ex;

Ansor, <http://www.ansor.se>

Kan du införskaffa dig en lamineringsmaskin. Dagspriset ligger idag på ca 2 000 kr. Tillbehör som plastfilm köpes extra samt frakt och porto tillkommer.

Övrig utrustning

Dubbelsidig karbord band köper du i väl sorterade sybehörsaffärer.

A4-papper finns lite över allt, ex kontorsvaruhus, pappershandel osv. där det även finns i olika färger.

Med skrivmaskin, dator eller texta själv skriver du ut de olika orden som ex; Läxor, Borsta tänderna, Frukost, Styrketräning osv. i kolumner som du sedan plastar in.

Det finns många olika användningsområden, från märkning, korta och långa instruktioner, återkommande sociala berättelser, övningar i form av ordförståelse osv.

Sammanfattning

Det här är bara en del av alla hjälpmedel som finns. Som andra har skapat för att hjälpa barnen till rätta. Det är egentligen inte svårt att skapa sina egna hjälpmedel. Många gånger har vi redan dem hemma, vi behöver bara förtydliga dem lite mer. Att använda sig av hjälpmedel i sitt hem, kan betyda att tillvaron för barnen men även övriga familjemedlemmar får en lugnare tillvaro. Men att komma dit kan ta lång tid eftersom barnet i regel gör motstånd mot inläring. Något som egentligen inte är bara speciellt med autistiska barn, utan förekommer lite vart stans i samhället.

Däremot kan det ta stor kraft av föräldrarna att bryta ett redan inlärt system. Därför behöver föräldrarna mycket stöd och förståelse från sin omgivning men även från sin partner, eftersom man kan känna sig maktlös när man inte uppfattar eller förstår att barnets tillvara behöver struktureras upp.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Struktur innebär att personen följer en speciell ordning. Det är viktigt att skapa nödvändiga yttre ramar om barnet har en kaotisk verklighetsbild.

När barnet förstår förväntningarna kan de känna trygghet och på så vis minskas ångest, oro och olika ritualer. Då kan de få kraft att utvecklas.

Det som är grundläggande för barnets utveckling är hur vi kommunicerar med varandra. Dessa barn har till en början och ibland aldrig förmåga att kunna nå ut med sitt budskap. Därför har de en begränsning. Genom att vara tydlig som vuxen har vi en viktig roll som medmänniska att hjälpa dessa barn, ungdomar men även vuxna individer med detta funktionshinder, så de kan känna att de förstår hemmets budskap.

Om vi till detta skaffar oss **rutiner** innebär det att personen vet hur han ska ex tvätta sig, duscha, raka sig, äta osv. Man kan då utföra vissa moment självständigt och minska ner hjälpen från omgivningen.

Min bild av hjälpmedel är därför att man behöver hela innehållet. Det vill säga;

- att** man märker upp ex byrån med vad den innehåller
- att** man har en typ av individuellt schema som förutser dagens händelser
- att** man använder sig av sociala berättelser för olika sociala situationer

På så vis ger vi dessa personer möjligheter att lära sig förstå vad som förväntas och de kan utvecklas mer och bli mer självständiga med ökad social förmåga, då de personligen växer som individer.

Vem har ansvaret?

Landstinget och kommunen har enligt Hälso- och sjukvårdslagen, HSL som är en ramlag skyldighet att tillhandahålla hjälpmedel till personer med funktionshinder.

Även tilläggslagen Lagen om Stöd och Service, LSS kan ge personer med funktionshinder rätt till bostadsanpassningsbidrag till sin bostad.

Det betyder att varje kommun samt landsting kan själv besluta om vilka reglerna är för att en produkt ska kallas för hjälpmedel. Där de även beslutar om eventuella avgifter ska finnas med. Däremot får inte alla möjlighet att få ta del av ett hjälpmedel, utan, tyvärr varierar beroende på vart i landet man är bosatt.

Det finns olika typer av hjälpmedel som gäller även utanför hemmet. Därför har jag här valt tagit upp generellt för alla områden,

Landstinget

Det grundläggande personliga behov är t ex klä på sig och av sig, sköta sin hygien, att förflytta sig, att kunna göra sig förstod och kunna förstå andra samt att utföra vardagliga aktiviteter. Som avser;

- S I eget och särskilt boende och närmiljön
- S I grund- och gymnasieskola, på högskola samt på Komvux
- S På daghem, fritidshem, förskola och daglig verksamhet.

Utanför begreppet personliga hjälpmedel för dagliga livet faller

- Arbetshjälpmedel
- Arbetstekniska hjälpmedel
- Förbrukningsartiklar
- Grundutrustning hos huvudman, vårdgivare, daglig verksamhet, skolor, elevhem mm
- Hjälpmedel för att utöva, sport, hobby, motion
- Pedagogiska hjälpmedel inom skolan

Grundutrustning hos huvudman/vårdgivare som bedriver särskilt boende, daglig verksamhet, skolor, elevhem, daghem och sjukvårdsinrättningar, oberoende av huvudmannaskap och driftform, ska vara inredda och utrustade så att miljön motsvarar normala behov för den verksamhet som ska bedrivas.

Undantag är privata bolag och kooperativ med personlig assistent ersättning. Dessa betraktas som ordinärt boende. Efter bedömning/utprovning förskrivs hjälpmedlen som personliga hjälpmedel.

Kravet på grundutrustning ska vara uppfyllt, hos den huvudman som bedriver verksamheten, innan ett personligt hjälpmedel förskrivs.

Barn- och ungdomshabilitering

För de barn som är inskriven på barn- och ungdomshabiliteringen som har landstinget som huvudman ges även möjlighet att kostnadsfritt låna pedagogiska lekmaterial till familjen med funktionshindrade förskolebarn från **lekoteket**. Där de även provas ut av personal som oftast är specialpedagoger med förskollärbakgrund.

Där kan även finnas **datatek** som hjälper familjen att välja datorprogram och styrsätt av arbetsterapeuter och specialpedagoger. Man får där låna eller hyra dator, programvara eller annan anpassad utrustning för att kunna använda datorn.

Man vänder sig till barn och ungdomar med funktionshinder som är yngre än 20 år och inte kan läsa och skriva.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Kommunen

Omvårdnadshjälpmedel, dvs hjälpmedel som används för att vårda en person i eget och särskilda boenden.

Detaljförteckning över vilka hjälpmedel som ingår kan fås via respektive kommun.

Bostadsanpassning

Skola, daghem, fritidshem, daglig verksamhet där följande ingår;

- läromedel
- förbrukningsartiklar
- lokalanpassningar
- grundutrustning, exempelvis stol och bänk

Försäkringskassan

Personliga arbetshjälpmedel till anställda och egenföretagare. Arbetsgivare kan få bidrag för att anpassa arbetsplatsen. Arbetshjälpmedel och/eller anpassning av arbetsplats kan sökas i rehabiliterande eller förebyggande syfte.

Bidrag till köp eller byte av bil samt bidrag till speciella anordningar exempelvis specialstolar.

För aktuell information kontakta närmaste försäkringskassa alt.

www.fk.se

Länsarbetsnämnden

Personliga arbetshjälpmedel under de första tolv månaderna till den som är funktionshindrad och påbörjar en anställning.

För aktuell information kontakta närmaste arbetsförmedling alt www.ams.se/ rekrytera särskilda insatser för personer med arbetshinder.

Staten

Hjälpmedel i riksgymnasier, arbetsmarknadsutbildningar, folkhögskolor och studiecirkelverksamhet.

Bidrag kan användas till teknisk utrustning som elever med funktionsnedsättning behöver för att kunna tillgodogöra sig undervisningen.

För aktuell information kontakta Statens institut för särskilt utbildningsstöd – SISUS.

www.sisus.se

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Information om hjälpmedel

Hjälpmedel kan vara många saker, inte bara sådant man behöver i sitt hem. En del barn har även problem med syn- och hörsel mm. Här finns information;

- Hjälpmedelsinstitutet
- Svenska Handikappsidrottsförbundet
- Rehabiliteringen och habiliteringen på den orten du bor.
- Din vårdcentral
- Hör- och syncentralen i ditt län.
- Hjälpmedelscentralen i ditt län.
- Landstingets tandvårdsenhet.
- Aktuella handikapporganisationer
- Socialstyrelsen. www.sos.se
- Specialpedagogiska institutet. www.sit.se

Definition av funktionshinder

En person som har en skada, sjukdom eller medicinskt tillstånd i form av en funktionsnedsättning. Som har svårigheter att utföra aktiviteter i den dagliga livsföringen och därför sägas vara funktionshindrad samt att miljön gör denna person handikappad.

Enligt WHO, Världshälsoorganisationen finns en definition av handikapp och hjälpmedel som är gångbar.

Om miljöns utformning och tillgång till hjälpmedel avgör om ett funktionshinder på grund av skada eller sjukdom leder till handikapp. Med det menas att handikappet kan påverkas genom att man åtgärder närmiljön med hjälp av ett hjälpmedel.

Har man en bra fungerande hjälpmedel som används i den vardagliga miljön så är det en grundläggande förutsättning för att personen med funktionshindret kan leva ett aktivt och självständigt liv som möjligt. Som dessutom kan ge besparingar inom andra sektorer av samhället.

Hur ansöker jag om hjälpmedel?

Ta kontakt med habiliteringen där personal inom områden som Arbetsterapeuter, Sjukgymnaster och Logopeder provar ut i samråd med någon närstående och i vissa fall även brukaren. Om skäl föreligger skickas en skriftlig ansökan in till hjälpmedelscentralen där det slutliga beslutet tas om ansökan styrks.

Ibland får den anhörige betala en avgift för att låna hjälpmedlen. På andra sidan ser du en översikt på vilka områden som gäller hos vem;

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Hjälpmedel/ stödform	Kommun	Landsting	Försäkrings- kassan	Länsarbets- nämnden	Arbets- givare	Läns- styrelsen	Annan
Bostad	●						
Hemtjänst	●						
Fritid							●
Anhörig	●		●				
Hjälpmedel för daglig livsföring, vård och behandling	●	●					
Trygghetslarm	●						
Telefon		●					

Sammanfattning

Personliga hjälpmedel är avsedda för funktionshindrade brukare med rörelse-, kommunikations- och kognitionshinder. I vissa fall kan det vara mycket svårt att få dessa hjälpmedel även om man tycker det är en självklarhet för många brukare.

Varför det är så svårt beror troligtvis på den rådande dåliga ekonomin som ständigt sätter käppar i hjulen. Men även att de som beslutar inte har tillräcklig med kunskap att förstå hur autismspektrumstörningarna inverkar på individen.

Därför kan det vara bra att även pröva söka i olika fonder som finns över hela Sverige. Ett förslag är att köpa en bok i ämnet.

Ett annat förslag är att ta kontakt med socialnämnden i kommunen för att höra om det finns något speciell fond i kommunen som brukaren kan söka bidrag ur, till olika hjälpmedel som ex handdator mm.

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Slutord

Mina förhoppningar är att detta projektarbete ska ge föräldrar till barn och vuxna inom Autismspektrumstörningar större möjlighet att få mer idéer om hur man själv kan skapa olika hjälpmedel till sina barn i hemmet.

Om familjen dessutom kan arbeta efter samma strategi tror jag att vardagen blir lugnare och mer harmonisk. Något som inte bara barnet främjas av, utan även hela familjen. Trots att många även har andra tillägg så som ticks, epilepsi, tvångssyndrom osv. som gör vardagen jobbig för alla inblandade.

Min framtidstro är att försöker man trots allt tydliggöra omgivningen i hemmet har man stor vinning av det i framtiden. Tänk på hur mycket positiv energi vi kan dela med barnet istället för att hela tiden fundera ut nya strategier som inte fungerar. Dessutom skulle det troligtvis bli kaos i även våra huvuden om någon en dag hade gömt våran plånbok, loggbok och telefon. Därför hoppas jag att ni som läser detta kan;

- Ta del av mitt arbete
- Få stor användning av det
- Sprida kunskapen

Allt för att tydliggöra omgivningen för dessa speciella barn, ungdomar och vuxna inom Autismspektrumstörningarna.

Lycka till!!
Britt-Marie

Källa

Förutom de kontakter jag har haft tillgång till, som tidigare har redovisats. Har jag även använt mig av följande;

Böcker**Autism - Medicinska och pedagogiska aspekter**

av *Christopher Gillberg och Theo Peeters*,
ISBN 91-89091-25-6

Barnneuropsykiatri MBD/DAMP, autistiska störningar, dyslexi

av *Tore Duvner*,
ISBN 91-47-00426-6

Barn med koncentrationssvårigheter

av *Björn Kadesjö*
ISBN 91-21-13555-X

EN väg till eget boende "Bodenmodellen"

av *Dan och Eva Lönnberg*

En annan verklighet - om barn med Autism

av *Karin Axeneim*
ISBN 91-972923-3-8

Fonder till sjuka, funktionshindrade, behövande, ålderstigna, föreningar och organisationer.

av *Christina och Jens Axengrip*
ISBN 91-973917-6-X

GÅNG PÅ GÅNG Pedagogik vid autism och autismliknande tillstånd

av *Vanna Beckman, Margareta Kärnevik-Måbrink och Helen Schaumann*
ISBN 91-27-07205-3

Hitta dina rättigheter - Guide för barn med funktionshinder och deras föräldrar av Handikappsombudsmannen (HO).

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

ISBN 91-973566-2-X

.....
Individuell planering för eleven i skolan

av *SIH Statens Institut för Handikappfrågor i skolan*
 ISBN 91-88452-68-9

.....
Liten bok om Barn med Koncentrationssvårigheter och deras särskilda problem.

av *K.G Sjödin*
 ISBN 91-631-0398-2

.....
Lära barn med autism att "läsa" andras tankar och känslor

av *Patricia Howlin, Simon Baron-Cohen och Julie Hadwin*
 ISBN 91-89091-20-5

.....
Internetadresser

Beta-Pedagog AB [http://beta-pedagog@beta-pedagog.se](mailto:beta-pedagog@beta-pedagog.se)

Clas Ohlson AB <http://www.clasohlson.se>

Falck Vital AB <http://www.falckvital.se>

Handitek AB <http://www.handitek.se>

Hjälpmiddelsbank hos Trollreda AB, <http://www.hot.vgregion.se/trollreda/>

Nilbilder AB, <http://www.nilbild.se>

Neuronätets hemsida, <http://welcome.to/neuronatet/>

Privat hemsida med olika tips. <http://www.welvome.to/pavag>

Riksföreningen Autism <http://www.autism.se>

SIT Specialpedagogiska institutet <http://www.sit.se>

SWERECO Rehab AB <http://www.sereco.se>

Westerstrand urfabrik AB <http://www.westerstrand.se>

Mall.dot

Namn
 Britt-Marie Gustavsson

E-post
 fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
 AUTH1m - Mora

Gewa AB <http://www.gewa.se>

Dan och Eva Lönnberg <http://www.lonnberg-utb.se/>

Kråkan <http://www.kramfors.se/krakan/syfte.html>

Hjälpmedelstips <http://www.hjalpmedelstips.nu/>

Handikapsombudsmannen <http://www.handikappombudsmannen.se/start.asp?sida=>

fjallwebb@hotmail.com

Zeon PDF Driver Trial
www.zeon.com.tw

Mall.dot

Namn
Britt-Marie Gustavsson

E-post
fjallwebb@hotmail.com

Utbildning
AUTH1m - Mora

Övrigt

Dessutom har jag b la tagit del av;

Specialpedagogiska institutets läromedelskatalog

Tidskriften; Sensation, en erfarenhets- och kunskapsstidning om att leva med funktionshinder.

Tidskriften; Livsbejakande nyheter "Kom i Kapp".

Tidningen Ögonblick, utgiven Riksföreningen Autism.

Allt om Hjälpmedel som utges av Hjälpmedelsinstitutet.

Tidningen L&S Läs & Skriv svårigheter av FMLS, Förbundet Funktionshindrade med Läs- och Skrivsvårigheter.